

કશ્મીર: આધાતકો સાગર

શ્રી પાણી

પર્યટકોને નજરમા, કશ્મીરમા જન્મનુભવેનો કદર ગર્નો લાગી વરદાન હો છે। તથાપિ, કશ્મીરીકા લાગી યો આજીવન કારાવાસ બારાવર હો છે। કશ્મીરી જન્મનો ક્ષણદેખિ, પરીક્ષા ર કટ્ટલે ભરિએકો જીવન ઉસલાઈ પર્યટરહેકો છે। નિયમિત સૈચ્ચ અપરેશનહરૂ, સજ્વાર અવરોધહરૂ, છાપાહરૂ ર કાર્ફ્યૂહરૂ દિનહંસું હુને ઘટના હુન્ન.

શારીરિક યાતનાકો સિકાર હુનુકા સાથે કશ્મીરીહર્સલે નિરન્તર માનસિક યાતના સહનુપરેકો છે।

લામો રાજનીતિક દ્વન્દ્વ, જસલે મંત્રમુખ કશ્મીર ઉપત્યકાલાઈ ડાકોએ છે, સ્થાનીય જનતાકો માનસિક સ્વાસ્થ્યમા પ્રતિકૂળ અસર પારેકો છે। IIJJK લે ગત તીન દશકહર્સમા 100,000 ભન્દા બઢી મૃત્યુહરૂ દેખેકો છે, અનગિન્તી જબરજસ્તી બેપત્તાહરૂ બાબેકું। યસલે કશ્મીરાકા બાસિન્સાહર્સ્કો દિમાગમા અમિટ છાપ છોડેકો છે જો આપો જીવન ર આપ્ના પ્રિયજનહર્સ્કો લાગી નિરન્તર ડરમા

બાઁચિરહેકા છન્ન।

સન् ૨૦૧૯ મા ભારતલે ધારા ૩૭૦ ખારેજ ગરેપછી ભારતીય સેનાકો દમન સુર ભયો। કાર્ફ્યૂ ર તાલાબન્દીમા ભએકો વૃદ્ધિલે યસ ક્ષેત્રમા માનસિક સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાહરૂ થપ બઢાએકો છે। કશ્મીરી પ્રતિશોધલાઈ નિયન્ત્રણ ગર્ન યસ ક્ષેત્રમા હજારો અતિરિક્ત સેના તૈનાથ ગરિએકો થિયો। કોમિડ-૧૯ લે ભારતલાઈ આફો નાપાક યોજનાલાઈ તિબ્રતા દિને ઉદ્દેશ્ય પ્રદાન ગરેર સ્થિતિલાઈ થપ વિશ્રયો।

અતિ દક્ષિણપન્થી હિન્દુ રાષ્ટ્રવાદી પાર્ટી બીજોપીલે કશ્મીરલાઈ બલિદાનકો જનાવરકો રૂપમા પ્રયોગ ગરેર સાન્દર્ભિક રહન હિન્દુ ચરમપથીલાઈ ક્યાસ ગરિએકો છે। શારીરિક યાતના, થુનામા રાખે, યૌન હિસા, ન્યાયબાહ્ય હત્યા માનસિક સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાકા કેહી પ્રમુખ કારણ હુન્ન। સૂચી જારી છે।

યસલે સિજોફ્રેનિયા, દ્વિધ્વારી વિકાર ર ફોબિયાસ ર સામાચીકૃત વિન્તા વિકાર ભએકા બિરામીહર્સ્કો સંખ્યામા વૃદ્ધિ ભએકો છે। કશ્મીરીહરૂ લગાતાર બમ વિષ્ટોટ, ગોલીકો આવાજ, સાથી ર પરિવારકો મૃત્યુ

વા બેપત્તાકો સમાવારકો શિકાર હુન્ચન્ન। યસલે ઉનીહર્સ્કો માનસિક સ્વાસ્થ્યલાઈ અપાગ બનાએકો છ ર ઉનીહર્સ્કો પોસ્ટ ટ્રાઇમેટિક સ્ટ્રેસ ડિસઅર્ડર (PTSD) કો ખાડલમા ધકેલાએકો છ, વિગત તીન દશકહર્સમા ૮૦૦૦૦ બિરામીહર્સ્કો ડરલાગદો સંખ્યામા પુરોકો છે।

વ્યક્તિકો માનસિક સ્વાસ્થ્યલે ઉસકો શારીરિક સ્વાસ્થ્યકો ત્યારેન્ટી ગર્છે। માનસિક આધાતબાટ માત્ર સ્વાસ્થ્ય નરાપ્રરી પ્રમાવિત ભએકો છ, ફલસ્વરૂપ મહિલાહર્સમા બાંફોપનકો ઉચ્ચ દર છ। શેર-એ-કશ્મીર ઇન્સ્ટિચ્યુટ અફ મેડિકલ સાઇન્સેજ (SKIMS) દ્વારા ગરિએકો હાલૈકો અધ્યયનલે પત્તા લગાયો કી એટ્રિઝ્વ બાટ પીડિત ૬૫/૦૦ પ્રતિશત કાશિમી મહિલાહર્સલાઈ અબ્સેસિબ કમ્પલિસ્મ ડિસઅર્ડર (ઓરીડી), ડિપ્રેસન ર પોસ્ટ-ટ્રાઇમેટિક સ્ટ્રેસ ડિસઅર્ડર (PTSD) જસ્તા દીર્ઘકાળીન મનોવૈજ્ઞાનિક રોગહરૂ થિએ।

ધેરે અધ્યયનહર્સ્કો પત્તા લગાએકા છન્ન કી યસ ક્ષેત્રકો માનસિક સ્વાસ્થ્ય હાલસાલૈ યુવા ર વૃદ્ધહર્સ્કો ડિપ્રેસન (૩૧

પ્રતિશત) ર ચિન્તા (૨૬પ્રતિશત) બઢેકો છ। યી ડરલાગદો તથાડુહર્સ્કો ઘટદો માનસિક સ્વાસ્થ્ય અવધારલાઈ ઔલ્યાએકો છ જુન શારીરિક આધાત કશ્મીરીહરૂ દૈનિક આધારમા ભોગિરહેકા છન્ન।

તર ખેદજનક અવસ્થા યહું ટુગિદૈન | યસ સંકટકો સામના ગર્ન, કેવલ એક માનસિક સ્વાસ્થ્ય હેરચાહ અસ્પતાલ, માનસિક સ્વાસ્થ્ય ર ન્યૂરોસાઇન્સ સર્સ્થાન (IMHANS), સમૂર્ખ શોકિત જનસંખ્યાકો લાગી અવરિથિત છ છ। ડિપ્રેસન ર ચિન્તાબાટ પીડિત વ્યક્તિહર્સમા પ્રાય:

આસ્તિત્વકો સંકટ હુન્ચ જસલે ઉનીહર્સલાઈ આત્મહત્યાકો સહારા લિંચ | ભર્ખરે, કશ્મીરમા આત્મહત્યાકો સંખ્યામા વૃદ્ધિ દેખિએકો છ, માર્ચ ૨૦૨૧ મા માત્ર કરિત્મા ૨૯ આત્મહત્યા પ્રયાસહરૂ સહિત | રાસ્ટ્રિય માનવ અધિકાર આયોગકો પ્રતિવેદનલે વિગત ૧૪ વર્ષમા ૨૦ હજારલે આત્મહત્યાકો પ્રયાસ ગરેકો ર તીમણે ૩ હજાર ૧૬ દેખિ ૨૫ વર્ષ ઉતેર સમૂહકા રહેકો ખુલાસા ગરેકો છ | દ્વન્દ્વગ્રસ્ત દેશસંગ લડ્નબાટ બચન, યુવાહરૂ પ્રાય: દ્રાન્સમા જીવન બિતાઉન કોકિન ર

લાગુપદાર્થકો સેવનમા સંલગ્ન દેખિન્છન |

દૂલો કુરા ભએ પનિ, માનસિક સ્વાસ્થ્ય હેરચાહમા છલફલલાઈ નિર્ભયેદિત માનિન્છ ર ત્યસ્તા વ્યક્તિહર્સલાઈ પ્રાય: સામાજિક અપમાનકો રૂપમા લેબલ ગરિન્છ | યસ વિષયમા અન્તર્રાષ્ટ્રીય સમર્થન જુટાઉનકો લાગી કશ્મીરાકો આસન્ન માનસિક સ્વાસ્થ્ય વિપત્તિહર્સલાઈ અન્તર્રાષ્ટ્રીય ફોરમહર્સમા હાઇલાઇટ ગર્ન સમગ્યકો આવશ્યકતા હો |

ઉપયુક્તકામા સ્વાસ્થ્ય પેશેવરહર્સ્કો બદ્દો પણ સુનિશ્ચિત ગરિનુર્પદ્ધ, નત્ર કશ્મીર દર્દનાક સાગર બન્ન સક્ષ | ભારતીય સંજ્ઞારમાધ્યમે કશ્મીરીહર્સ્કો પરીક્ષા ર પીડાલાઈ સામાન્ય બનાએકો છ | ભારતીય મિડિયાકો કાઉન્ટર ગેરે ર કશ્મીર મુદ્દાલાઈ રાજનીતિક નમ્બર્સ માનવઅધિકારકો મુદ્દાકો રૂપમા હાઇલાઇટ ગરેર યસલાઈ કમ ગર્ન આવશ્યક છ | યી ઉપાયહરૂ અપનાઇએન ભને, કશ્મીર કહિલ્યે અન્ય નહુને મનોવૈજ્ઞાનિક ર માનસિક સ્વાસ્થ્ય પ્રકોપમા ડુલેછ |

Hindutva: The 'Lebensraum' of India

Mr Kabir

Adolf Hitler and the Nazi Party had come to power with the avowed purpose of conquering colonies and foreign lands for the Germans. They must have a living space-'Lebensraum' as the Nazis called it for the living surplus German population, finding raw materials and markets for German industrial goods. Hitler who inspired religious fervour in Germany wanted to establish its domination first over Europe and then over the entire world.

Renowned historians agree that Adolf Hitler was an impulsive ruler, guided by an un governed temper. He believed in the principle of "world power or downfall." He had a firm faith in the superiority of the German race and the inferiority of other races. He became a powerful ruler and acted upon an aggressive foreign policy to subjugate other nations.

Adverse circumstances in Germany after the Treaty of Versailles helped Hitler to come to power. His propaganda techniques influenced millions of people. Adolf Hitler's internal policies were authoritarian and totalitarian. The secret police-Gestapo was formed to deal with the slightest indication of opposition.

By imitating Hitler's propaganda techniques, in the Indian general elections of 2014 and 2019, the BJP won a huge majority in the Lok Sabha, as during the election campaign, the Hindu majority was mobilized on 'hate Muslim' slogans and 'anti-Pakistan' jargons.

Since the leader of the BJP party, Narendra Modi came to power; he has been implementing the Ideology of Hindutva (Hindu Nationalism)

which has become 'Lebensraum' of India. Modi-led BJP government has mixed politics with religious fervour. Under the Modi regime, Indian internal policies are authoritarian. In this regard, various developments like the unprecedented rise of Hindu extremism, persecution of minorities even of lower cast-Hindus, forced conversions of other religious minorities into Hindus clearly show that encouraged by the Hindu fanatic outfits such as BJP, RSS, VHP, Bajrang Dal and Shiv Sena have been promoting religious

territory of the state of Jammu and Kashmir (J&K). The act split the J&K into two federal territories. Indian prejudiced rulers' various other measures such as continued lockdown in the Indian Occupied Kashmir (IOK), deployment of more than 900,000 military troops there, who have martyred thousands of the Kashmiris through brutal tactics-fake encounters, closure of mosques, shortage of foods, medicines for the patients and coronavirus-affected persons, ban on the entry of foreign

government. The CAA coupled with the National Register of Citizens (NRC) is mainly against Muslim immigrants especially from Pakistan, Bangladesh and Afghanistan. Despite criticism of the rights groups, foreign leaders, the UN and moderate Hindus in wake of violent protests which killed hundreds of persons—mostly Muslims by the police and prejudiced Hindus, Modi's regime has not withdrawn the CAA/NRC.

In this context, a government-appointed-the Delhi

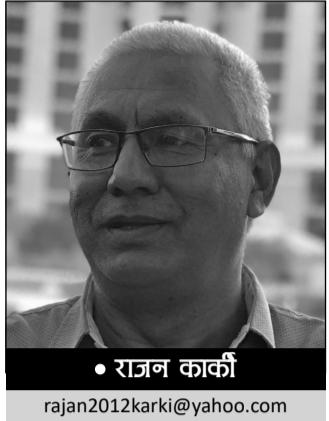

and ethnic chauvinism in India by propagating the Hindutva ideology.

In one way or the other, like Germany of Hitler's era, New Delhi has, also, been acting upon the policies of neo-imperialism and colonialism. In this respect, through its military and intelligence agency RAW, India has continued expansionist designs through intervention as part of hegemonic policies vis-à-vis her neighbouring countries.

On August 5, last year, India revoked articles 35A and 370 of the Constitution which gave a special status to the disputed

अफ्रिकामा भन्दा बढी उफ्रन सर्वत्र भ्यागुते भोजन भट्टहरु

• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

अफ्रिका र दक्षिणपूर्वी एसियामा पाइने ज्योकोफोरस जातका भ्यागुता १० मिटर परसम्म उफ्रनसर्वत्र रहेछन्। दक्षिण एसियाको मुलुक नेपालका राजनीतिज्ञहरु अष्टाचार र नैतिकहीन मामिलामा विश्व रेकर्ड नै तोडेर उफ्रनसर्वत्र भ्यागुते भोजन भट्ट बन्न पुगेका छन्।

लाटोकोसेरोले के खाएर बाँच्छ होला अनुमान गरौं। चरा, मुसा खाएर बाँच्छ लाटोकोसेरोमा दाँच हुँदैन। त्यसेले उसले जे खाएछ, सिरौ सुलुत सुलुत निल्छ। त्यसरी निलेको लाटोकोसेरोले जे खान्छ, १२ घण्टापछि नझा, प्याँख, भुलाजस्ता चिजहरु मुख्येवाट ओकल्द। राजनीतिको अर्थ उत्तम समाज सेवा हो तर नेपाली राजनीतिमा लागेकाहरु जो ३० वर्षअघि आएको बहुदल र १३ वर्ष अधि स्थापित लोकतन्त्रलाई यसरी व्यापार बनाएर जे पायो सुलुत सुलुत निले कि तिनीहरु आज अरवी शेखजसरी सम्पन्नताको जीवन बिताउन थारेका छन्। यसमा पनि खासगरी आफूलाई कम्युनिष्ट बताउनेहरु, राजा फालेर नवबास्ता बन्नपुगेका छन्।

यसकारण जो सच्चा कम्युनिष्ट हुन्, तिनीहरु कोठाचोटामा सँधुरिएर, चाउरिएर भन्छन्- १५ वर्षमा पटक पटक सत्तामा पुगेका कम्युनिष्टहरु सर्वहाराको प्रतिनिधित्व गर्दैनन्। तिनीहरु सर्वआहारावादी हुन्। अर्थात् जे पायो खायो, विदेशी हाजमोलाको बलमा पचायो।

प्रजातन्त्रका प्रवर्तक अब्राहम लिंकनले भेनेका थिए- कुशल शासक भविष्यको विन्ता

गर्छन्, राजनीतिज्ञ आगामी बुनावको मात्र विन्ता गर्छन्। संसदलाई होइन, अदालतको परमादेशलाई प्राथमिकता दिने ५ तूला दलहरु मंसिर ४ को निर्वाचनलाई जसरी पनि जिले जुन प्रकारको महत्व दिइरहेका छन्, तिनले असल शासक होइन, आगामी बुनावलाई मात्र महत्व दिएको प्रष्ट हुन्छ। अफ्रिका चुनाव जिल्का लागि विदेशी एजेण्डालाई महत्व दिए। कामचलाउ सरकारले नागरिकतालाई खुकुलो पार्न विधेयक पास गरे। जलविद्युत आयोजना विदेशीलाई दिने निर्णय गरे। घटनाक्रमले गठबन्धन सरकार देशको सुरक्षा अस्तित्वलाई चर्चाए थाएर चुनावलाई मात्र महत्व दिइरहेको छ।

नेपाली गरीब छन्, बुझेका छन् तर बाध्यतावश तिनेलाई चुन्नन् जो जनवादीका नाममा जनघाती छन्। प्रजातन्त्रलाई व्यक्ति र पार्टीको स्वार्थमा उपयोग गरिरहेका छन्। पैसा खर्च गरेपछि, शक्तिको दुरुपयोग गरेर र तस्साएर चुनाव जिल्का लागि पैसा चाहिँ र काग्रेस-कम्युनिष्टहरुले अग्रगमनको भ्रम छरेर राष्ट्रलाई बन्दी बनाएका छन्। अपवित्र गठबन्धन, पैसाको र विदेशी ताकतको बलमा। भाषणबाजी कलामा पारड गत यिनीहरु देशभक्तिका भाषण गरेर थार्केनन। व्यवहारमा राष्ट्रधात र स्वार्थमा लिप छन्। यिनीहरु न सीमाबाट बोल्चन, न डुबानमा, न अतिक्रमण अथवा हस्तक्षेपका बारेमा। यिनीहरु देशभक्तिका नाममा नकली मधुर हुन्, जो चुनाव नजिकीदै गर्दा नकली मधुर देखाइरहेका छन्।

जो समाजवाद र सर्वहाराको नारा लगाउँछन् र सर्वआहारा खान्छन्, निषेधित फल खाने सिद्धान्तहीन नेतृत्व कसरी देशको शक्ति हुनुपक्षका छन्।

नेपालका सन्दर्भमा आधुनिक डाइनासोर हो गठबन्धन सरकार। जसले प्रधानन्यायाधीशलाई समेत तारेखमा भुग्द याएर विधिको खिल्ली उडाइरहेको छ। 'संविधान निर्माणका बेलामा जनतार्थंग सुधाव लिइयो, एउटा सुधाव पनि संविधानमा समावेश गरिएन। १२६ जाति छन् देशमा। १२-१५ जातिले शासन गर्ने संविधान जारी गरेका छन्, कहाँ छ पढिचान? कुनै पार्टीमा समावेशीत देखिन्न। कुनै कुनै जाति जंगलमा गिडा भ्याकुर खाएर बाँधिरहेका छन्, अधिकाश जाति गरीबीको रोगले जन्मन्छ र किराफटद्याङ्गा मरेकै

मरिरहेका छन्। तिनका लागि सरकार र समानता यी पार्टीले कहाँ दिएका छन्? तिनको मानवाधिकार, राष्ट्रधिकार, सार्वभौमिक अधिकार, बाँच्चे आधारस्तूत अधिकारको विन्ता संविधानले संसदबाट गन्यो कि सरकारले सिंहदरवारबाट? गाउँपालिकासम्म पुगेको सिंहदरवार पनि अनियमिता र अष्टाचारकै पोखरीमा आहाल बस्न पूयो। अनि ७ सय ६१ थिरिका सरकारमा गजधम्म बसेका समाजवादी, सर्वहाराका नेताहरूका लागि यो सब अवसर सर्वआहाराको अवसर बनेको छ, भोजन भट्टहरुका लागि।

विश्वजगत नेपाललाई स्वर्ग ठान्छ, अर्को स्वीटजरलेण्ड मान्छ। शान्त हुन र शान्तिका लागि प्रेरणा लिन विश्वमानवहरु नेपाल आउने गर्छन्। यस्तो पवित्र भूमिका नेताहरू नेपालमा स्थिरताका नाममा अराजकताको बीउ छरिरहेका छन्। २००७ सालमा हामीले दिल्ली गुहान्धौ, दिल्लीले भारी बोकाएर पठाइदियो। कोशी गण्डकीमात्र गएन, मन्त्रिपरिषदमा भारतका प्रतिनिधि बस्ने व्यवस्थासमेत मान्धौ। नेपालमा भारतीय सैनिक पोस्ट नै स्थापित गरियो। ०७९ सालमा राजाले कु त गरे तर दिल्लीका नवाहिदा, हस्तक्षेपका भारीहरू

● ● ●

राजनीतिको अर्थ उत्तम समाज सेवा हो तर नेपाली राजनीतिमा लागेकाहरु जो ३० वर्षअघि आएको बहुदल र १३ वर्ष अधि स्थापित लोकतन्त्रलाई यसरी व्यापार बनाएर जे पायो सुलुत सुलुत निले कि तिनीहरु आज अरवी शेखजसरी सम्पन्नताको जीवन बिताउन थालेका छन्।

● ● ●

श्रमजीवी, सर्वहारा अर्थात जोसँग पाखुरीबाहेक अरु केही छैन। पाखुरी बजान सकेको दिन खायो, नसकेको दिन भोकै सुख्यो। न घर छ, न बास? जीवनकै स्थायित्व छैन, अरु के हुन्छ तिनको? किसान, सुकुमारी समस्या छ, गरीब, मजदुर समस्या छ, समस्यै समस्या छ र यिनै समस्यालाई म गर्दू समाधान भनेर समाजवादी, कम्युनिष्ट नामधारीहरू नेता बनेका छन्। आफ्ना चाकरीबाज दुई चारजनाले अवसर पाए होलान, अरु सर्वहाराले जनयुद्धबाट पनि केही पाएनन, जनआन्दोलनाट पनि रितै रह्यो। १५ वर्षको लोकतान्त्रिक शासन पनि कोवालाई बेल पाकेसरह हुनगयो।

जो समाजवाद र सर्वहाराका नाइके थिए, तिनीहरु पालैपालो सत्तामा गए। मुहार चम्किलो बनाए। तिनेले काग्रेसको बुरी चढेर सत्ता चलाइरहेका छन्। भाग्यान्ति गरेर आफ्ना र परिवार, आफन्तका लागि सात पुस्तालाई पुग्ने सम्पति जोडजाम गरिरहेका छन्।

०४६ सालमा १० बुँदे भारतीय प्रस्ताव आएकै हो। राजा वीरेन्द्रले त्यसलाई अस्वीकार गरेर जनताको सामु भूक्तु भनेका हुन्। बहुदल त आयो, बहुलायो। १२ वर्ष कूशासन त्यही बहुदलीय कालखण्ड हो। त्यही कालखण्डमा महाकाली, टनकुरु संघि भए भारतको हितमा। त्यही समयमा विदेशीलाई नागरिकता सजिले दिने विधेयक आयो, राजाले फर्काइदिए। त्यसको प्रतिफल हो दरवार हत्याकाण्ड।

ज्ञानेन्द्र शाहलाई राजा बनाइयो। उनका सामु फेरि नागरिकता वितरण सरलीकरण गर्ने संशोधन आयो, उनले नामज्जुर गरिदिए। त्यसको प्रतिफल राजानन्त्र समाप्त पारियो, हिन्दुराष्ट्रलाई धर्मनिरपेक्ष बनाइयो। संघीयताको भारी जनताको काँधमा

भिराइयो।

अहिले सजिलै नागरिकता बितरण गर्ने र विदेशीका सन्तानलाई बंशजका आधारमा नागरिकता दिएर नेपालको संवैधानिक अगहरूको प्रमुख बन्नसक्ने व्यवस्था गर्न लागिएको छ। संसद, सरकारले राष्ट्रपतिविरुद्ध अभियान छेडेका छन्। राष्ट्रपतिले नीतिगत प्रश्न उठाएर पुनर्विचार गर्न आग्रह गर्दा तुजुक देखाएर जस्ताको तरसै पठाउने तैयारी छ। यो सरकार देशभक्तरे? यो सरकार संवैधानिक रे? यो सरकार अग्रगमनकारी रे? क?

समस्या गरीबको मुक्तिमै छ। मुक्तिका लागि कुरा बढी भए, काम शून्य। सर्वहारा चुनावी हतियारमात्र भए। आमनागरिक चुनावमा विश्वास गरेर मतदान गर्छन्, चुनावपछि सर्वहारा हतियार अहामजनताको टाउकोमै बजिन्छ। घास्ते जनता नै हुन्छन्। जनतालाई पार्टी पार्टीमा विभाजन गर्ने, युवालाई निकासी गर्ने र तिनले पठाएको रेमिटान्समा हालीमुहाली चलाउने नीति तूल नेताहरूले लिएका छन्। जुन देशभातक छ।

देशभक्तहरू जो नेपालीत्वका कुरा गर्छन्, जो सीमा सुरक्षित हुनुपर्छ भन्नन्, जो सबै जातिको पहिचानको रेला र समानताको वकालत गर्छन्, जो विदेशी हस्तक्षेप रोकन चष्टान भएर उभिन सक्छन्, तीनीहरू सबै एक हुनुपर्छ। त्यस्ता देशभक्तहरू नेकपारित्र पनि छन्। नेपाली काग्रेस, राष्ट्रपा, मधेशवादीभित्र पनि छन्। अन्यत्र छक्रित्र एकजुट हुनुपर्न बेला यही हो। अन्यथा यो भूलालमा विदेशी ताकतको भूराजनीति अफ बद्देछ। तिनको जुधाइमा पर्ने र मर्ने, मूल्य चुकाउने आमनागरिकले नै हो। माटोले नै हो।

नेपाली काग्रेसका दिग्गज नेता प्रदीप गिरे भार्खेर दिवंगत भए, उनलाई हार्दिक श्रद्धाङ्गली। उनले केही समय अधि संसदको अन्तर्राष्ट्रिय समितिको बैठकमै 'सक्ते भारतले नेपाललाई सिविकम बनाउँछ'। भनेर यथार्थ बोलेका थिए। यही संसदले नागरिकता विधेयक पारित गरेर नागरिकता वितरण गर्ने योजना बनाउनु प्रदीप गिरिको अभियानिको निकट छ।

यसकारण यो समय, नेपाली हुँ भन्नेहरूका लागि सतकताको समय हो। हरेक नेपाली हुँ भन्नेले विदेशी चलखेलमार्फत बजेका थरिथिका मृत्युघण्टा सुन्नुपर्छ, सजक दुनुपर्छ।

साल्ट ट्रेडिङ क्षेत्रिक ल

पढथयौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यौंदै त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरर पनि जस्ले सर्कियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ ।

- अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

भ्रष्टाचारको आरोप लगाउने र लगाइने फेरी एकै ठाउँमा

आउंदो मसिर ४ गते संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचन हुने निश्चित भएपछि प्रायः सबै राजनीतिक दलहरूले आ आफ्नो दललाई चलायमान बनाउन थालेका छन् । त्यसै क्रममा माओवादी केन्द्रले आफ्नो पार्टी पदाधिकारीलाई पूर्णता दिएको छ । पार्टीको पदाधिकारीहरूमा पूर्णता दिएपनि पार्टीको केही तेजहरूले असल्नुपरि जनाउंदै अध्यक्ष दाहालप्रति आक्रोश व्यत्त गरेका भएपनि उनीहरू अध्यक्षका अगाडि निरिह सावित भएका छन् । २१ सदस्यीय पदाधिकारी चयन गरिएपनि पदाधिकारिमा एक जना महिलामात्र राखिएको छ भने दिल्लि, मुख्यमन्त्री र जनजातिलाई मात्र उपेक्षा गरिएको छैन सुदूरपश्चिम क्षेत्रवाट कर्तैलाई पदाधिकारीमा समावेश गरिएको छैन ।

पछिलो समयमा पार्टी अध्यक्ष दाहाल जसरी भएपनि आउंदो निर्वाचन पछि आफै प्रधानमन्त्री बन्ने रणनीतिक उद्देश्यका साथ अधि बढेका छन् । त्यसैको परिणाम स्वरूप दाहालले माओवादी केन्द्र त्यागेर नयाँ शक्ति नामक पार्टी निर्माण गरेका डा. बाबुराम भट्टराईको असफलतालाई हेरेर आफ्नै पार्टीको निर्वाचन चिह्न हैसिया हाँडीबाट चुनाव लइन सहमत गराएका छन् । डा. भट्टराई नयाँ शक्ति पार्टी हुँदै जनता समाजवादी पार्टीमा पुगेका र त्यहाँपनि टिक्का नसक्केर नेपाल समाजवादी पार्टी गठन गरेका थिए । भट्टराईको पार्टीले आकार लिन नसक्के स्वीकार गर्दै भट्टराई अप्रत्यक्ष रूपमा माओवादीमा प्रवेश गर्ने निश्चित जस्तै रहेको छ । त्यसैगरी अध्यक्ष दाहालले नेकपा एमालेबाट अलग भएका राष्ट्रिय सभाका सदस्य समेत रहेका नयाँ पार्टी निर्माण गरेका वामदेव गौतमलाई समेत अप्रत्यक्ष रूपमा माओवादी केन्द्रमा प्रवेश गराएर माओवादी केन्द्रको निर्वाचन चिह्नहाटै निर्वाचनमा जान सहमत गराएका छन् । निर्वाचन पछि गौतम पनि माओवादी केन्द्रमै समावेश हुने प्रायः निश्चित जस्तै रहेको छ । पृष्ठकमल दाहालले वामदेव गौतमको पार्टी समेत राजनीति लिएका छन् । गठबन्धनमा रहेका नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टीने समेत माओवादी केन्द्रमा समाहित हुन कार्यदल नै बनाएको छ भने एकीकृत समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष माधव नेपाल पहिला नै आफ्नै पार्टीलाई माओवादी केन्द्रमा समाहित गराउने रणनीतिमा रहेका भएपनि दाहालकै सल्लाहमा निर्वाचन पछिमात्र पार्टी एकीकरण गर्ने रणनीतिमा रहेका छन् ।

पाँच दलीय गठबन्धनमा रहेका दलहरू नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी र राष्ट्रिय जनमोर्चा रहेका भएपनि पछिलो समयमा दाहालकै इच्छामा अब डा. भट्टराईको र वामदेव गौतमको पार्टी समेत गठबन्धनमा रहेने भएका छन् । नेपाली कांग्रेसका सभापति एवं प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले महान्य ताकुरको नेतृत्वमा रहेको लोकतात्रिक समाजवादी पार्टीलाई समेत गठबन्धनमा ल्याउने प्रयास गरेपछि कांग्रेसलाई सिट बाँडफाँडुमा दबावमा राख र आफ्नो पक्षमा बढी सिट संब्यापार्न भट्टराई र वामदेव गौतमलाई प्रयोग गरिरहेका छन् । अध्यक्ष दाहालले आफ्नै पार्टीलाई एकैजुट बनाएर अधि बढाउन नसकिरहेका बेला आफ्ना पार्टीका नेतृत्वलाई तह लगाउनका लागि पनि भट्टराई र गौतमलाई प्रयोग गरिरहेका छन् । भट्टराईले कुनै बेला भनेका थिए माओवादीका अध्यक्ष पृष्ठकमल दाहाल भ्रष्टाचारका नाइके हुन् उनले माओवादी सेनाको नाममा आएको रकम ढुलो मात्रामा भ्रष्टाचारावर गरेका छन्, म त्यसको प्रमाण दिन सक्छ भनेर । कालीगण्डकीमा पनि दाहालले अबैं रकम खाएको आरोप लगाउंदै आएका भट्टराई अहिले तिनै आफैले भ्रष्टाचारीको नाइके हुन् उनले माओवादी सेनाको नाममा आएको रकम ढुलो मात्रामा भ्रष्टाचारावर गरेका छन् । त्यो रहस्यको विषय बनेको छ । यी दुवै एकै ठाउँमा बस्नु भनेको कस्तैको आदेश पालना गर्न बाहेक अन्य कहीं हुन सक्दैन । अध्यक्ष दाहालले त आफू र डा. भट्टराई एकै ठाउँमा बस्नु ढुलो महत्व रहेको छ समेत भनिसकेका हुनाले त्यो महत्व भनेको कहे ? जनताले थाहा पाउनु किन तर्फै ?

पाँच दलीय गठबन्धनभित्र सिट बाँडफाँडको लागि भएका प्रयास र कांग्रेस र माओवादी केन्द्रले निएका अलग अलग अडानमा माओवादी केन्द्रलाई बलियो देखाउनका लागि दाहालले अनेक प्रयास गरिरहेका छन् । समाजवादी मोर्चा बनाउन जाल पहिला दाहालले फ्याकेका थिए तर त्यसले आकार लिन सकेको थिएन । त्यसको एउटै कारण यिथो त्यो मोर्चामा नेकपा एमाले सामेल नहुन् । मुलुकको सबैभन्दा ढुलो वामपन्थी पार्टीलाई बाहिर राख्येर दाहालले कत्तो मोर्चा बनाउन चाहेका थिए, त्यो सबैले बुझेका छन् । दाहाल जसरी भएपनि फेरी प्रधानमन्त्री बन्न चाहिरहेका र उनले त्यसबेला त्यही मोर्चाको सहयोगमा प्रधानमन्त्री बन्न चाहेका छन् । पाँच दलीय गठबन्धनले यस पटक निर्वाचनमा बहुमत त्याको खण्डमा पनि कांग्रेसका सभापति देववा नै प्रधानमन्त्री बन्न सक्ने सम्भावना रहेकाले देउवालाई प्रधानमन्त्री बन्नबाट रोकनका लागि दाहाल जस्तैसुकै हथकण्डा अगाउन पनि त्यार रहेका देखिन्छ । कांग्रेसले दाहालको रणनीति दुभेका हुनाले उसले माओवादी बाहेका अन्य साना दलको सहयोगमा प्रधानमन्त्री बन्न सक्ने गरी रणनीति लिएको हुनाले दाहालले त्यसलाई रोकन भट्टराई र गौतमलाई प्रयोग गरिरहेका भएपनि अहिलेको अवस्थामा त्यो सम्भव नदेखिएको हामीते ठहर गरेका छैन । दाहालको भगाइना आउंदो निर्वाचनपछि माओवादी पार्टी सबैभन्दा ढुलो कम्पुनिट पार्टी बन्ने उद्घोष समेत ब्रेक लाग्न सक्ने प्रायः निश्चित जस्तै देखिएको हामीते ठानेका छैन ।

कांग्रेसलाई दबावमा राख्न वाम-समाजवादी मोर्चा

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

दाहालको सल्लाहनुसार नै पार्टी विभाजन गराएको रहेछन् समेत भन्न थालेका हुनाले पनि माधव नेपालको भित्री उद्देश्य के रहेछ भन्ने प्रष्ट भएको छ ।

दाहाल नेपालको भित्री रणनीति भनेको कांग्रेसलाई दबावमा राखेर घटीमा प्रत्यक्षतर्फ ८० सिटको अडान राख्ने त्यारीमा उनीहरूरहेका छन् । त्यसै कारणले गर्दा अहिले सिट बाँडफाँडमा कांग्रेसलाई दबावमा राख्ने र नेकपा एमालेलाई दोस्रो तुलो शक्ति बन्नबाट रोकेर उसलाई वामपन्थी दलको दोस्रो शक्तिमा भार्ने रणनीतिक उद्देश्यका साथ उनीहरू सक्रिय भएका छन् । अब एकता संयोजन समितिमा दुवै पार्टीका शिर्ष नेताहरू रहेको ५/५ जनाको समिति बनाउने र चुनाव अधि चाहि हामी एकता गर्दा एकता संयोजन परिवर्तन दिएको छ । नेकपा एकीकृत समाजवादीमा रहेका नेता तथा कार्यकर्ताहरू नेकपा एमालेमा फर्किन सक्ने अवस्था रहेपछि उनीपनि माओवादी केन्द्रकै बुई चढेर एक पटक प्रधानमन्त्री बन्न सकिन्छ कि भनेर माओवादी केन्द्रकै निर्वाचन चिह्न लिएर निर्वाचनमा जान सहमत भएका छन् । उनले पार्टी निर्माण गरेको भएपनि उनको पार्टीले आकार लिन नसकेको र नेकपा एमालेमा फर्किना समेत उमेर हड्को कारणले उनी प्रधानमन्त्री बन्न नसक्ने अवस्था रहेपछि उनीपनि माओवादी केन्द्रकै बुई चढेर एक पटक प्रधानमन्त्री बन्ने र नेकपा एकीकृत समाजवादी जान सहमत भएका छन् । नेकपा एकीकृत समाजवादीले भाद्र १ गते नै दाहालको सल्लाहनुसार एकीकृतको सचिवालय बैठकले वाम-एकताका लागि पार्टी एकता संयोजन समिति बनाउने निर्णय गरी सक्ने अवस्था रहेको छ । दाहाल नेपालले जसरी भएपनि नेकपा एमाले भन्न तुलो पार्टी बन्ने रणनीतिक उद्देश्यमा जान सहमत भएका छन् । माओवादी केन्द्रले भएपनि अहिलेकै अवस्थामा त्यो सम्भव देखिएको छन् । माधव नेपालको पार्टी निर्माण गर्ने प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले राजनीतिक दल विभाजन सम्बन्धी अश्वानीति लिएका छ । नेकपा एकीकृत समाजवादी जान तारार रहेका छन् । वामदेव गौतमको पार्टीलाई माओवादी केन्द्रले प्रतिनिधिसभामा दुई सिट र प्रदेशसभामा ३ सिट दिने सहमति भएको भएपनि गौतमले निर्वाचन जित्न सक्नेमा आशका गरिएका छ ।

अर्कातर्फ नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टीले पनि पार्टी एकता संयोजन समिति बनाएको छ । माओवादीका अध्यक्ष दाहालर उमेर हड्को कारणले उनी प्रधानमन्त्री बन्न नसक्ने अवस्था रहेपछि उनीपनि माओवादी केन्द्रकै बुई चढेर एक पटक प्रधानमन्त्री बन्ने र नेकपा एकीकृत समाजवादी केन्द्रकै निर्वाचन पछि फेरी देउवालाई प्रधानमन्त्री बन्न नदिने रणनीतिमा उनीहरू लागि परेका छन् । दाहाल नेपालको सहकार्यलाई सत्ता साभेदार कांग्रेसलाई दबावमा राख्ने रणनीतिक तर्फको भाद्र १ गते नै दाहालको सल्लाहनुसार एकीकृतको सचिवालय बैठकले वाम-एकताका लागि पार्टी एकता संयोजन समिति बनाउने निर्णय गरी गरी भएको छ । अब दाहाल नेपाल भएको भएपनि आउंदो नेकपा एमालेलाई भन्न भएको छ । दाहाल नेपालले उनीहरूले लिएको र निर्वाचन सकिनेपछि फेरी पार्टीले पार्टीको समर्थनमा चुनावी घोषणा पत्र बनाउने समिति बन्ने भएको छ । अहिले नै एउटै निर्वाचन चिह्न लिएर जनताकहौं जहाँ सम

एक प्रखर आलोचकको अवसान

रोशन जनकपुरी

युरोपमा औद्योगिक पुँजीवादको उदयसँगै विचारकहरूले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा एउटा समाजवादी संगठनको आवश्यकता महसुस गरे । अनेक प्रयत्नको असफलतापछि सन् १९६४ मा लन्डनमा श्रमिक अन्तर्राष्ट्रिय संघ (वर्किङ मेन्स इन्टरनेशनल एसोसिएसन) को स्थापना भयो । यसेलाई सामान्यतः 'पहिलो इन्टरनेशनल' भनिन्छ । यसका मुख्य आयोजकमा कार्ल मार्क्ससमेत थिए । पहिलो इन्टरनेशनलमा विविध विचारका समूहहरू सामेल थिए । मार्क्सले त्यसैअनुरूप संगठनको अवधारणा तयार गरेका थिए ।

मानिसद्वारा मानिसको शोषण तथा राष्ट्रबाट राष्ट्रको शोषणको अन्त्य र राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा सामाजिक न्यायको स्थापना गर्नुलाई उद्देश्य बनाइएको पहिलो इन्टरनेशनलमा मार्क्सका विचार वर्गीय तीक्ष्णताभन्दा पनि आदर्शवादी मानवीयतामा आधारित थिए । तर, अराजकतावादीहरूको नेतृत्वमा सन् १९७९ मा भएको मजदुरहरूको 'पेरिस विद्रोह' पुँजीपति वर्गप्रति ललिले व्याहारका कारण असफल भएपछि मार्क्सले आफ्नो विचारमा 'सर्वहारा अधिनायकत्वलाई दृढतापूर्वक सामेल गरे । उनको यो विचार सुनेपछि अराजकतावादी नेता माइकल बाकुनिनेले भने 'तिमी अत्यन्त खतरनाक छो मार्क्स । म तिमीसँग सहमत छैन ।' मार्क्स र बाकुनिनको मतभेदका कारण सन् १९७६ मा इन्टरनेशनल भंग भयो ।

सन् १९०० मा समाजवादी तथा राजनीतिकस्तरमा मजदुर दलहरूको एउटा ललिले खालको दोस्रो इन्टरनेशनल गठन गरियो । यसलाई समाजवादी इन्टरनेशनल पनि भनियो । तर, पहिलो विश्वयुद्ध (१९१४)को वेला युरोपमा अधिकाश समाजवादी दलले इन्टरनेशनलको विश्वयुद्धविरोधी उद्देश्यविपरीत आ-आप्ना देशका सरकारलाई समर्थन गर्न थालेपछि यो निष्क्रिय भयो । सन् १९१८ मा यसको पुनर्गठनका वेला यसभित्र मार्क्सको सर्वहारा अधिनायकत्वविरोधीहरूको वर्चस्वका कारण मार्क्सवादी लेनिनवादीहरू यसमा सामेल भएनन् । उनीहरूले लेनिनको नेतृत्वमा तेस्रो इन्टरनेशनल (कोमिन्टन)को गठन गरे । बहुविचार तथा बहुकेन्द्रीयताका कारण दोस्रो विश्वयुद्धमा पनि निष्क्रिय दोस्रो इन्टरनेशनल सन् १९४६ मा विघ्टन गरियो । लोकतान्त्रिक समाजवादी दलहरूले १९४८ मा कोमिस्को नामबाट एउटा अन्तर्राष्ट्रिय मञ्च गठन गरे, जसलाई सन् १९५१ मा 'समाजवादी इन्टरनेशनल' (सोसलिस्ट इन्टरनेशनल)मा परिवर्तित गरियो । वैचारिक रूपमा आफूलाई साम्राज्यवादविरोधी तथा पुँजीवादविरोधी भने पनि यो साम्यवादविरोधीहरूको संगठनका रूपमा चिनिन्छ । यसै कारण यसका वैचारिक तथा व्याहारिक प्रवृत्तिले साम्राज्यवादलाई बल पुऱ्याएको भनेर कम्युनिस्टहरूले यसको कटु आलोचना गर्दै आएका छन् ।

भारतमा आवार्य नरेन्द्र देव, राममनोहर लोहिया, जयप्रकाश नारायण (जेपी)लगायत समाजवादी नेता तथा नेपालमा सुवर्णशमशेर र बिपी कोइराला नेतृत्वको नेपाली काग्रेसका प्रारम्भिक संस्थापक पुस्ताका नेताहरू यसै 'समाजवादी अन्तर्राष्ट्रिय विचारका पक्षधर थिए । हुन त लोहिया र जेपीहरू आफूलाई युरोपियन लोकतान्त्रिक समाजवादी भन्न रुचाउदेन्थे । उनीहरू एसियाली, अभ दक्षिण एसियाली सभ्यता, संस्कृति र परम्परामा आधारित विशिष्ट चरित्रको समाजवादको परिकल्पना गर्ने प्रयत्न गरिरहेका थिए । प्रदीप गिरिलाई यस नौलो परिकल्पनामा लोहिया र जेपीसँग बिपीलाई पनि त्रिमूर्तिमा सामेल गरेका छन् । नेपाली काग्रेसको राजनीतिक वैचारिक आधार लोकतान्त्रिक समाजवादी हुनुका कारण पार्टीका संस्थापक नेताहरूको बनारास, कलकत्ता र पटना प्रवास तथा लोकतान्त्रिक

समाजवादी भारतीय नेतृत्वहरूसँगको यस्तै सहकार्य र वैचारिक प्रभाव हो ।

काग्रेसमा राजनीतिक जीवन समर्पण गरेका प्रदीप गिरिको वैचारिक विकास यिनै लोकतान्त्रिक समाजवादी स्कूलमा भएको हो । त्यसैले, काग्रेसभित्रको अन्तर्संघर्षमा उनी उनके बुकाइको समाजवादका पक्षमा हमेसा दृढ रहे । १९७९ सालमा राजा महेन्द्रको सत्ता कब्जापछि काग्रेसभित्र विशेष गरी राजनीतिक नरम (अपेक्षाकृत नरम पनि) र विरोधी गरी दुईवटा विपरीत विचार प्रवाहित भइरहेका थिए । सुवर्णशमशेरलगायतको समूह राजनीतिक अपेक्षाकृत ललिले देखिन्थे । प्रदीप गिरि सुवर्ण शमशेरका पक्षमा थिए । त्यसरी नै ०४७ सालपछि बहुदलीयकालमा पार्टीभित्र गिरिजाप्रसाद कोइरालाको सर्वसत्तावादी महत्वाकांक्षी प्रवृत्तिविरुद्ध उनी कृष्णप्रसाद भट्टराई र गणेशमान सिंहको पक्षमा उभिए । यसै निरन्तरतामा ०५३ सालपछि उनी शेरबहादुर देउवाको पक्षमा मृत्युपर्यन्त रहे । यद्यपि उनको आलोचनावाट देउवा पनि मुक्त रहेनन् ।

प्रदीप गिरि कम्युनिस्ट थिएनन्, तर उनमा मार्क्सवादबारे प्राञ्जिक बुकाइ भने गहिरो थियो । काउत्स्की, त्रोत्स्कीको 'उदार समाजवाद' र केही अशामा रोजा लक्जेम्बर्गको उदार आदर्शवादी चिन्तन (जसलाई उनले सन् १९१८ पछि सच्चाएकी थिइ)बाट परिभाषित समाजवाद उनको आदर्श थियो । मार्क्सवादी-लेनिनवादी-माओवादी विचारधारामा यो बुर्जुआ समाजवाद हो, जसले समाजवादको भ्रम मात्र सिर्जना गर्दै । प्रयः मजदुर वर्गीय राजनीतिक विचारलाई उपेक्षा गर्ने यस्तो समाजवादको विचारले अन्तः पुँजीपति वर्गीय शासनलाई नै सहयोग हुन जार्दै । यद्यपि, बुर्जुआ समाजवादी आदर्शवादीले आफूलाई दृढतापूर्वक साम्राज्यवाद र नवउदारवादको आलोचका रूपमा खडा गर्ने गर्दैन् । गिरि यसै पत्तिका इमान्दार राजनीतिज्ञ थिए । तर, जीवनभरि आलोचकीय मुद्रामा देखिने गिरि आप्नै बोधविपरीतको पार्टीमा रहे । के उनी कम्युनिस्टविरोधी भएका हुनाले वैचारिक रूपमा पतन भइसकेको भए पनि काग्रेसमै अडिएका थिए ? के उनी जोखिमबाट बच्न तथा सहज जीवनको लाल्सामा समाजवादविरोधी संसदीय पार्टीभित्र एउटा पक्षमा लागिरहे ? कहिले बुनाव जितेर त कहिले समानुपातिक सासद बनिरहे ? उनको व्यक्तित्व र वैचारिकताको यो द्वैषता भने रहिरहेछ । गिरिको अध्ययन र ज्ञानको विशिष्टता भनेको दर्शन, इतिहास, संस्कृति र राजनीतिबारे उनको आलोचनात्मक र भौतिकवादी दृष्टिकोण हो । उनलाई काग्रेसभित्रको वामपन्थी पनि भन्न सकिन्छ । पार्टीभित्र नवउदारवाद बजारमुखी अर्थतन्त्रको स्वीकारेत्तिपि

विश्वविद्यालय (जेएनयू)बाट अर्थशास्त्र र दर्शनशास्त्रमा स्नातकोत्तर उत्तीर्ण गरेका प्रदीप गिरिको मार्क्सवादी ज्ञानको कदर नेपालका वामपन्थी र कम्युनिस्टहरूले पनि गर्थे । सन् २०१८ मा कार्ल मार्क्सको द्वितीयवर्षीयकी समारोह मनाउँदा गिरिलाई सल्लाहकारका रूपमा राखिनु यसेको परिणाम थियो । प्रदीप गिरिका वैचारिकताका सैद्धान्तिक खण्डन र आलोचना हुन सक्छन, छन् पनि । तर, कैर्यपातक विशिष्ट परिस्थितिमा उनले देखाएको राजनीतिक इमान्दारीको प्रशंसा गर्नेछ ।

०५३ मा डा. रामशरण महत अर्थमन्त्री हुँदा उनले उदारवादी पुँजीवाद तथा निजी बजारमुखी अर्थव्यवस्था प्रस्तावित गर्दा प्रदीप गिरि दृढतापूर्वक समाजवादका पक्षमा उभिएका थिए । यसरी नै माओवादी जनयुद्ध राजनीतिक समस्या भएकाले यसलाई वार्ता तथा राजनीतिक तवरले समाधान गर्नुपर्ने विचार राख्ने सीमित व्यक्तित्वमध्ये गिरि पनि एक थिए । त्यसरी नै अहिलेको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक परिवर्तनमा माओवादी जनयुद्धको मुख्य भूमिका रहेको धारणा निर्धारक राख्ने अति थोरै गैरमाओवादी राजनीतिक इमान्दारमध्ये पनि उनी पर्थे ।

०७२ सालमा तराई मधेसमा भइरहेको विरोधको नृशंस दमनबीच घोषणा भइरहेको नेपालको संविधानमा उनले हस्ताक्षर गर्न मानेनन् । तराई मधेसमोको असन्तुष्टिको सम्बन्धमा उनी दृढ दिन भइसकेको छ । गत शनिवार, ४ भद्रोली ७५ वर्षको उमेरमा उनको निधन भयो । उनको निधनको अर्थ काग्रेस मात्र होइन, नेपाली राजनीतिमा विचार र राजनीति बुझे अध्ययनशील, बौद्धिक प्रखर लोकतान्त्रिक समाजवादी आलोचको अभाव हुनु हो । आफ्नो आलोचकीय दृष्टिकोणका निम्निति उनी सदा सरणीय रहेनेछन् । (नयाँ पत्रिका)

भर्खरै प्रकाशित 'विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला : आधारभूत संकलनको भूमिकामा लेखेका छन्'...यसै नेपालको कपिलवस्तुमा जन्मिएका सिद्धार्थ गौतमले सिंगो संसारलाई प्रथम ऐतिहासिक प्रबोधन दिए । त्यस परम्परालाई सिर्जनात्मक व्याख्या गर्ने क्रममा व्यास, बाल्मीकी, शंकराचार्य हुँदै गोरखनाथ, अभिनव गुप्त, कबीर, गान्धीदेखि अम्बेडकरसम्मले यस परम्परालाई पुष्ट गरे । ऐतिहासिक भौतिकवादी क्रमबद्धताको दृष्टिले यस उद्धरणमा त्रुटि देखिए पनि यसबाट मिथ र अध्यात्मवादप्रतिको उनको विमोह तथा भौतिकवादी तर्कप्रवृत्ति प्रस्त छुन्छ । प्रदीप गिरि राजनीतिको वर्तमान दिशाबाट सन्तुष्ट थिएनन् । उनी, निश्चित रूपमा कम्युनिस्ट समर्थक थिएनन्, तर उनी वर्तमान उदारवादी संसदबाट पनि सन्तुष्ट थिएनन् । माथि उद्धृत पुस्तकमा उनी लेख्न-यस समाजवादी धार (लोकतान्त्रिक समाजवाद)ले एकातिर संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक परिवर्तनमा माओवादी जनयुद्धको मुख्य भूमिका रहेको धारणा निर्धारक राख्ने अति थोरै गैरमाओवादी राजनीतिक इमान्दारमध्ये पनि उनी पर्थे ।

प्रदीप गिरिको समग्र मूल्यांकन एउटा प्रखर राजनीतिक बौद्धिक इमान्दार आलोचकको रूपमा गर्नु उचित हुनेछ । प्रदीप गिरि अब हामीमाक छैनन् । उनले यो भौतिक संसार छाडेको दुई दिन भइसकेक

सादगी जीवनशैली, इमानदारी र निष्ठा प्रदीप गिरिबाट सिकौं

दिनेश प्रसाई

नेपाली राजनीतिमा निष्ठा, आदर्श र बौद्धिक व्यक्तिका रूपमा आफ्नो विशिष्ट छवि बनाएका प्रदीप गिरी राष्ट्रिय रूपमा मात्र नभई अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा पनि चर्चित छन्। स्वास्थ्य समस्याका कारण लामो समय अस्पतालमा उपचाररत उनको हिजो निधन भएको छ। उनमा रहेको बौद्धिकता, स्पष्टता, सादगीपनको सर्वत्र चर्चा भएको छ।

प्रदीप गिरिसँग मेरो विशेष भेटघाट २०६० सालदेखि भएको हो। तत्कालीन राजा ज्ञानेन्द्रको माघ १९ को दोस्रो कदमपछि उहाँसँग मेरो नयाँ दिल्लीमा भेट भयो। नयाँदिल्लीको जवाहरलाल नेहरू विश्वविद्यालयमा अनुसन्धानका सिलसिलामा भएको भेटघाट मेरा लागि निकै स्मरणीय छ।

२०६२/६३ को लोकतान्त्रिक आन्दोलनका समयतिर हामीले नयाँदिल्लीबाट लोकतन्त्र भन्ने पत्रिका निकाल्यौं। त्यसका लागि प्रदीपजीले प्रत्येक अंकका लागि १० हजार रुपैयाँ जुटाइदिनुहुन्थ्यो। उक्त पत्रिकाका लागि नेताहस्को लेख उपलब्ध गराउन उहाँले सहयोग गर्नुहुन्थ्यो।

सो पत्रिकाको प्रधानसम्पादक शैलेश आचार्य दुनुहुन्थ्यो भने म कार्यकारी सम्पादक रहेको थिएँ। एक महिनादेखि दुई/तीन महिनाको अन्तरालमा निर्कोने उक्त पत्रिका हामीले छ अंकसम्प्रकाशन गर्न्याँ।

नेपालमा लोकतन्त्रका लागि माओवादी र संसदीय दलहरू मिल्नुपर्छ भन्ने सन्देशलाई उक्त पत्रिकाले जोड दिने गरेको थिए। लोकतन्त्रका पक्षमा विभिन्न लेख, रचना पत्रिकामा छापिए। तत्कालीन समसामयिक राजनीतिका सम्बन्धमा नरहरि आचार्य, प्रदीप ज्ञानेन्द्री, बाबुराम भट्टराईलगायत विभिन्न नेताका लेख उक्त पत्रिकाका माध्यमबाट प्रकाशन हुन्थे। उक्त पत्रिकाका सिलसिलामा उहाँसँग राम्रे छलफल तथा भेटघाट हुने गर्दथ्यो। नेपालमा लोकतन्त्रको स्थापनापछि पनि विद्यावारिधिका सिलसिलामा मैले त्यसपछिका चार वर्ष नयाँ दिल्लीमा नै बिताए। त्यसबीचमा पनि प्रदीप गिरी भारत आउँदाऊँदा बाकै भेटघाट हुने गरेको थिए।

ज्ञानेन्द्रलाल नेहरू विश्वविद्यालयमा रहेदा तत्कालीन समयमा नेपालबाट विद्यावारिधिका लागि गएका २०/२५ जना साथी मिलेर हामीले 'टक सिरिज' पनि चलाउथ्यौं। उक्त टक सिरिजमा साहित्य, सङ्कीर्त, दर्शन, राजनीतिका विषयमा चर्चा परिचर्चा गरिन्थ्यो। उक्त सिरिजमा भारतका दूलाठूला विद्वान पनि सहभागी बन्ने गर्दथे। भारतका दूलाठूला विद्वानहरूसमेत सहभागी हुने ती सिरिजमा प्रदीप गिरीको उपरिथित हाम्रा लागि गर्व महसुस गराउथ्यो। भारतीय विद्वान पनि उहाँलाई निकै आदर सम्पादन गर्दथे। उहाँको बौद्धिकता नेपालको मात्र नभई भारत र समग्र दक्षिण एशियाकै लागि गर्व गर्न लायकको थिए।

बौद्धिकताको हिसाबले मात्र नभई उहाँको विभिन्न भाषामा उत्तिकै दख्खलता थिए। गिरीको नेपाली, अङ्ग्रेजी, हिन्दी र संस्कृत चारवटै भाषामा उत्तिकै रूपमा राम्रोसँग लामो समयसम्पन्न पनि बहस गर्न सक्ने उहाँको अचम्मको क्षमता थिए।

उच्चस्तरको बौद्धिक नेता भएर पनि गिरीमा अचम्मको सादगीपन थियो। हामीहरू नयाँदिल्लीमा त्यस समयमा अटोमा हिङ्गने गर्दथ्यौं। टाउकोमा फेटा बॉधेर हिङ्गने गिरीसँग म ठुलो हुँ भन्ने भावना कहिल्यै पनि देखिएन। दिल्लीमा त्यहाँको राजनीतिसँगै विश्व राजनीतिमा प्रभाव पार्ने दूलाठूला नेता तथा साहित्यकारसँग उहाँको बृहत् सम्बन्ध थियो।

सोनिया गान्धी, करण सिंहजस्ता नेताहस्सँग उहाँको सिधै सम्पर्क थियो। नेपालबाट जाने नेताहस्सले भारतीय नेतासँग भेट गराउन उहाँलाई भेटन खोजदथे। तर उहाँमा सकेसम्म यहाँबाट गएका नेतासँग नभेटने अचम्मको बानी थियो।

अध्यात्ममा अत्यधिक रुचि रहेका कारण पनि उहाँ समयसमयमा भारतका विभिन्न स्थानमा रहेका सन्तासीको अखडामा गर्एर समय बिताउनुहुन्थ्यो। सामान्य किसिमको खानपिन रुचाउनु हुने गिरीले प्रायः सादा खाना, दही, दुई/तीन वटा रोटी र समयानुसारको तरकारी खानुहुन्थ्यो। मैले उहाँले धूमपान गरेको देखिन।

विसं २०६०/६१ देखि नै उहाँले विसं २०६०/६१ देखि नै उहाँले

त्यहाँ विशेषतः सामाजिक अध्ययन विषयका पुस्तकहरू पाइन्थ्यो। नयाँदिल्लीको बौद्धिक व्यक्ति पुग्ने खान मार्केटमा पनि उहाँ समयसमयमा पुग्ने किताब किन्ने गर्नुहुन्थ्यो। मेरा अनुभवमा उहाँले किताब नकिनेको कुनै हप्ता नै हुँदैनथ्यो। पोखरामा दुई पटकसम्मका साहित्यकारसँग उहाँको बृहत् सम्बन्ध थियो।

नयाँ दिल्लीमा टक सिरज तथा अन्य वैचारिक कार्यक्रममा गिरीलाई सहभागी बनाउनका लागि हामीले धेरेजसो अपराह्न ४ बजेपछिको समय राख्ने गर्दथ्यौं। अत्यधिक पढिरहने गिरी राति अबेरसम्म पनि पढ्ने भएकाले भोलिपल्ट अपराह्न १२ देखि १ बजेसम्म उहाँलाई सुन्नुपर्थ्यो। उहाँको उपस्थितिले कार्यक्रमको गरिमा नै उँचा हुने भएकाले उहाँको समयलाई बाधा नपाने किसिमले हामीले त्यही किसिमबाट कार्यक्रम तय गर्न गर्दथ्यौं।

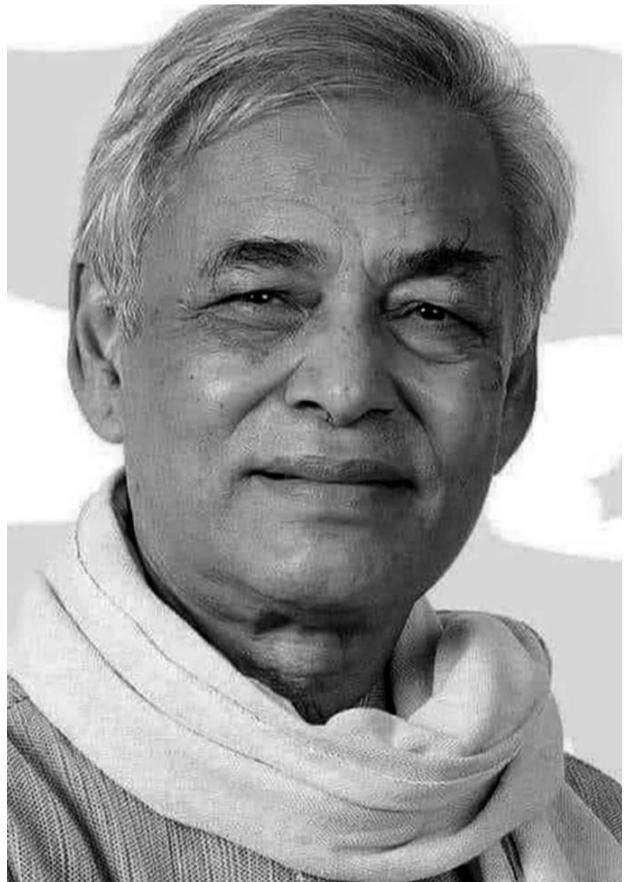
गिरीको भारतीय नेताहस्सँग अचम्मको नजिकको सम्बन्ध थियो। उहाँ र करण सिंहलगायतका नेतासँगको केही भेटघाटमा मैलेसँगै जाने अवसर पाएको छ। करण सिल्ले उहाँलाई अत्यन्त

आदर गर्नुहुन्थ्यो। जुन मैले प्रत्यक्ष देखेको छ। भारतीय नेताहस्स नितिश कुमार, लालुप्रसाद यादव, बिप्ली त्रिपाठीलागायतका नेतालाई उहाँले प्रशिक्षण दिनुभएको छ।

भारतीय राजनीतमा राम्रो प्रभाव राख्ने अधिकांश नेताहस्सँग उहाँको अचम्मको सुमधुर सम्बन्ध थियो। भारतमा इन्दिरा गान्धीको सङ्कटकालको समयपछि उहाँले भारतमै रहेका 'सोसिइलिष्ट मुभमेन्ट'को नेतृत्व पनि गर्नुभएको थियो। विशेषगरी गान्धीवादी विचारक गिरीको भारतका नेताहस्स जयप्रकाश नारायण, राममनोहर लोहियाहस्सँग नजिकको सम्बन्ध रहेको थियो। उहाँको सोनिया गान्धी, इन्दिरा गान्धी, राजीव गान्धीलागायतका नेतासँग पनि राम्रे सम्बन्ध थियो।

त्यत्रो बौद्धिक र प्रभावशाली नेता भएर पनि उहाँको राजनीति भने तेस्रो प्राथमिकतामा थियो। उहाँको पहिलो प्राथमिकता साहित्य हो भने दोस्रो प्राथमिकता अध्यात्म हो। उहाँलाई राजनीतिलाई किन प्राथमिकतामा राख्नुहुन्न भन्ने जिज्ञाशामा म राजनीतिबाट 'षट्क्रू' हुन चाहन्न भन्नुहुन्थ्यो। उदार स्वभावका उहाँ सबै राजनीतिक दललाई उत्तिकै सहयोग गर्नुहुन्थ्यो। उहाँ सबैको मान्छे हो। आफै पार्टीको पनि उहाँले स्पष्टरूपमा आलोचना गर्नुहुन्थ्यो।

सादगीपनसँगै गिरीको इमान्दारिता, निष्ठा, अध्ययनशैलीता वर्तमानमा जो कोही नेतृत्वले सिक्तुपर्दछ। गाउँगाउँमा कुटिर उद्योगमार्फत रोजगारी सिर्जना गर्नुपर्छ भन्ने विचार राख्ने गिरीले सधै गाउँ केन्द्रित राजनीतिका पक्षमा आवाज उठाउनुभयो। समाजका सबै वर्ग र समुदायको समुत्थान हुनुपर्छ भन्नै उहाँले 'कदमजम' को नारालाई अधि सार्नुभएको थियो। राष्ट्रमा सबैको पहुँच स्थापना हुनुपर्ने भन्नै उहाँले कण्ठलीको समस्या, दलित, महिला, जनजाति र मधेसिलाई समेत अधि बढ्नुपर्ने विषयलाई जीवनपर्यन्त उठाइहनुभयो।

खेलकुद

किरण भन्छन्- अलमुताइरीले नेपाली फुटबललाई बिगारे

नेपाली राष्ट्रिय फुटबल टिमका गोलकिपर किरणकुमार लिम्बुले मुख्य प्रशिक्षक अब्दुल्लाह अलमुताइरीले नेपाली फुटबल टिमलाई बिगारेको आरोप लगाएका छन्। बंगलादेशविरुद्ध हुने अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण फुटबल खेलका लागि अभ्यासको क्रममा कुरा गर्दै गोलकिपर किरणले राष्ट्रका लागि खेल्ने खेलाडीलाई छाडेर एन्फाले निश्चित समयका लागि आउने प्रशिक्षकको कुरा सुन्दा सिंगो फुटबल टिममा फाँटो आएको टिप्पणी गरे।

विगत १४ वर्षदेखि निरुन्नरूपमा राष्ट्रिय टिमबाट खेलिरहेका किरणसहितका ११ खेलाडीले सेवा सुविधाका लागि माग गर्दा प्रशिक्षक अलमुताइरी र सिनियर खेलाडीलाई बिवाद भएको थियो। विवादसँगै बन्द प्रशिक्षणबाट बाहिरिएका खेलाडीलाई बाहिर राखेको अलमुताइरीले नयाँ टिम बनाएका थिए। त्यसपछि कुवेत भ्रमणमा किरणसहितका सिनियर खेलाडी टिमबाट बाहिरिएका थिए।

गोलकिपर किरणले अन्य खेलाडीभन्दा आफूलाई अलमुताइरीले आपूले टिमलाई विचलित बनाउने कुरा नगर्व असेत टिमबाट आपू निश्चासित हुनुपरेको बताए। बिनाकारण टिमबाट निकालिंदा सञ्चार माध्यमले सहयोग गर्ने अपेक्षा राख्ने पनि प्रशिक्षकलाई कुनै प्रश्न नगरेकोमा उनले गुनासो गरे।

उनले अलमुताइरीले आफूलाई अलमुताइरीले आपूलाई अलमुताइरीले आपूले टिम बाहिर राख्ना दुःख नलागेको तर प्रशिक्षकले नै टिम बिगारेकोमा भने दुःख लागेको बताए। तत्कालका लागि नेपालमा फुटबल गतिविधि नभएको अवस्थामा नेपाली टिमले असोजमा बंगलादेशसँको मैत्रीपूर्ण खेल खेल्न लागेको छ। खेलका लागि नेपाली टिमका गोलकिपर किरण पनि मातिद्वस्तबाट फ

● प्रभु बैंकको एसडिपीका सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अन्तर्क्रिया

प्रभु बैंकले कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रममा सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी विकसित नयाँ कर्जा सेवा सम्बन्धी अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ।

सुर्खेतको वीरेन्द्रनगरमा सोमबार भएको उत्तर कार्यक्रममा कर्णली प्रदेशका पहाडी तथा उच्च पहाडी क्षेत्रमा बसोवास गरेका जनताको गरिबी तथा पोषण असुरक्षा न्यूनीकरण गरी नेपालको दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिमा योदान युन्याउने कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य रहेको जानकारी गराइएको थियो।

कार्यक्रममा भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय कर्णलीका सचिव डा. लेखराज दाहाल, प्रभु बैंक लिंका सिविओ सुनील रानालागायत कर्णली प्रदेशअन्तर्गतका शाखा प्रमुखहरूसँग उपस्थिति रहेको थियो। एसडिएफ का सयोजक विनोदकुमार भट्टराईले एसडिएफको परिचयसहित यस कार्यक्रमको कार्यक्रम तथा काम गर्न तरिकाबारे जानकारी गराएका थिए। प्रभु बैंकका माइक्रोफँइनास्प विभागका प्रमुख चन्द्रबहादुर खत्रीले एसडिएफको लाभग्राहीका लागि सहज र सरल तरिकाबाट कर्जा उपलब्ध गराउनका लागि छुट्टै ऋण कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गरिने जानकारी गराउँदै कर्णली प्रदेश तथा सोन्नात्तर्गतका शाखा प्रमुखहरूलाई यस कार्यक्रममा सहभागी हुनुपर्यन्त लाभग्राहीहरूलाई सहज रूपमा कर्जा प्रवाह गराई वित्तीय साक्षरतासमेत उपलब्ध गराउन आग्रह गरे।

● एनएमबि बैंकका ६ वटा प्रदेशका शाखामा महिला कर्मचारी मात्र

एनएमबि बैंकले प्रत्येक प्रदेशमा महिलाले नेतृत्व गरेको र महिला कर्मचारी मात्र भएको शाखा सञ्चालनमा ल्याएको छ। महिला कर्मचारी मात्र भएको शाखाको घोषणा तथा महिला सशक्तीकरणमा सक्रिय भएर काम गर्दै आएका महिलाहरूको अनुभव सात्र्ने उद्देश्यले अन्तर्क्रियात्मक कार्यक्रमसहित बैंकले शाखाको घोषणा गरेको हो।

बैंकले प्रदेश १ को टक्किसिनबारी शाखा, मधेस प्रदेशको महोत्तरी, बागमती प्रदेशको बल्बु, गण्डकी प्रदेशको चाउथे, लुम्बिनी प्रदेशको भलबारी र सुदूरपश्चिम प्रदेशको धनगढी शाखा महिला कर्मचारीले मात्र सञ्चालन गरिरहेको जानाएको छ।

महिलालाई थप शक्ति बनाई हरेक क्षेत्रमा अगाडि बढाउनु आजको आवश्यकता रहेको महसुस गरेकाले यस प्रकारका शाखा सञ्चालनमा ल्याएको बैंकको भनाइ छ। यसले भविष्यमा महिला सशक्तीकरणको क्षेत्रमा थप टेवा पुऱ्याउने बैंकले अपेक्षा राखेको जानाएको छ। बैंकले हाल देशमि दुई सय एक शाखा, एक सय ३८ एटिएम र १९ एक्सटेन्सन काउन्टरमार्फत सेवा दिँदै आएको जानाएको छ।

● आइएमई पेबाट दराजमा भुक्तानी गर्दा छुट भौचर पाइने

आइएमई पे र अनलाइन बजार दराजबीच 'दराजवालेट डे' नामक योजनाका लागि सम्झौता भएको छ। दराजका ग्राहकले बुधबार आइएमई पेमार्फत भुक्तानी गर्दा छुटको रिडिम भौचर पाउने गरी दुई पक्षबीच सम्झौता भएको हो।

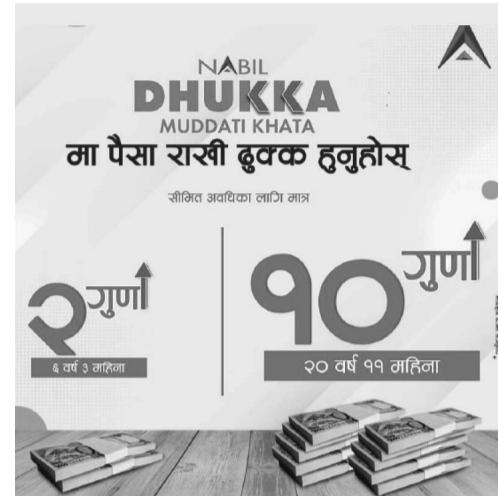
प्रयोगकर्ताले बुधबार आइएमई पे एपमार्फत भुक्तानी गरेमा १० प्रतिशत वा बढीमा तीन सय ५० रूपैयाँसम्म छुट पाइने रिडिम भौचर दराजको होम पेजमा प्रदान गरिने कम्पनीले जानाएको छ।

यसअघि पनि आइएमई पे दराजको भुक्तानी

कपोरेट

पार्टनर रही यस्ता विभिन्न छुट सम्बन्धित अफरहरू र यसै 'दराजवालेट डे'को पहिलो संस्करण पनि सञ्चालन भइसकेको कम्पनीले जनाएको छ। यो सम्झौताले पुरानो प्रयोगकर्ताका साथै नयाँ प्रयोगकर्तालाई डिजिटल प्रविधि चलाउन प्रोत्साहन दिने दुवै कम्पनीले जनाएका छन्।

● नबिलले ल्यायो 'दुक्क मुद्रती खाता'

नबिल बैंकले नयाँ मुद्रती खाता सञ्चालनमा ल्याएको छ। बैंकले 'नबिल दुक्क मुद्रती खाता' नाममा ग्राहकले मुद्रतीमा जम्मा गरेको रकम तोकिएको समयपश्चात् दोब्बदेखि दश गुणासम्म हुने योजना ल्याएको हो। यो मुद्रती योजना नेपालमा आर्जित तथा विप्रेषणमार्फत प्राप्त रकममा खोल्ने खातामा फरक व्याजदर तोकिएको छ। नेपालमा आर्जित रकममा ६ वर्ष तीन महिना २३ दिनमा दुई गुणा, १४ वर्ष सात महिना २८ दिनमा पाँच गुणा तथा २० वर्ष ११ महिना २० दिनमा १० गुणा रकम प्राप्त गर्न सकिने जानाएको छ।

त्यसैगरी, विप्रेषणअन्तर्गत खोलिने खातामा भने पाँच वर्ष नौ महिना १५ दिनमा दुई गुणा, १३ वर्ष पाँच महिना ११ दिनमा पाँच गुणा तथा १९ वर्ष दुई महिना २५ दिनमा १० गुणा रकम प्राप्त गर्न सकिने बैंकले जानाएको छ। यो खाताअन्तर्गत ग्राहकले तीन लाख रूपैयाँसम्मको ऋडिट कार्ड सुविधा पनि पाउने बैंकले जानाएको छ।

● सांगिला बैंकको सिइओमा श्रेष्ठ पुनः नियुक्त

सांगिला डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेडका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुयोग श्रेष्ठको कार्यकाल दोहोरिएको छ। बैंकको सञ्चालक समितिले श्रेष्ठलाई थप चार वर्षका लागि प्रमुख कार्यकारी अधिकृतमा नियुक्त गरेको हो। श्रेष्ठको दोस्रो कार्यकाल भदौ १९ देखि लागू हुने जानाएको छ। बैंकले देशका एक सय १२ शाखा र ३१ एटिएममार्फत वित्तीय सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको जानाएको छ।

● सनसिल्कको 'दसैं स्पेसल लिमिटेड एडिसन प्याक'

सनसिल्क नेपालले आफ्ना उत्पादनको सीमित विशेष दसैं प्याक बजारमा ल्याएको छ। बडादरै २०७८ को अवसर पारेका आयोजना गरेको 'सनसिल्क दसैं भाइस अभियान' नामक डिजिटल प्रतियोगिताका विजेताले नयाँ विशेष प्याक सार्वजनिक गरेका हुन्। यो नयाँ प्याकमा तीन भिन्न प्रकार रहेको छ। फाइबर जिएम हेयरफल सोलुसन, ब्ल्याक साइन र पर्फेक्ट स्ट्रेट स्ट्राउप्स

बजारमा आएको हो। नेपालका लाखौं घरहरूमा यो नयाँ प्याकले स्थान पाउने कम्पनीले अपेक्षा गरेको जनाइएको छ। यसरी प्रस्तुत गरिएका तीन नयाँ प्याकहरूमध्ये पर्फेक्ट स्ट्रेट नेपालमा पहिलोपटक ल्याइएको कम्पनीले जानाएको छ।

युनिलिम्बरका प्रबन्ध निर्देशक आमलन मुख्यौंले लाखौं उपभोक्ताले रुचाएको र देशभर बित्री हुने, सनसिल्क नेपालको सर्वाधिक टूलो सौन्दर्य ब्रान्ड भएको बताए। उनले भने, 'हामी विश्वास गाउँ, सौन्दर्य सरल छ र धेरै तरिकाबाट यसलाई कैद गर्न सकिन्छ।'। याहां हाम्रा उपभोक्ताले नेपालमा स्थानीय चाडपर्वहरू र संस्कृतिहरूसँगै हाम्रा ब्राउडहरूलाई आबद्ध गराउन चाहन्दै। सनसिल्क ग्यांग अफ गर्लर्सको सक्रियता र सनसिल्क दसैं भाइस कम्पनीले सनसिल्क नेपालले सनसिल्क दसैं भाइस दोस्रो वर्षका लागि पनि सुरु गर्न तयारी गरिरहेको जानाएको छ।

● एनआइसी एसिया क्यापिटलको ५५ प्रतिशत नगद लाभांश पारित

एनआइसी एसिया क्यापिटल लिमिटेडले प्रस्ताव गरेको ५५ प्रतिशत लाभांश प्रस्ताव पारित भएको छ। कम्पनीको छैटौं वार्षिक साधारणसभाले करसहितको दरले हुन आउने ११ करोड रूपैयाँ नगद लाभांश वितरण गर्ने प्रस्ताव पारित गरेको हो।

यसका साथै साधारणसभाले आव २०७८/०७९ को सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन पारित गर्नुका साथै २०७९ आषाढ मसान्तसम्पादको वासलात, नाफानोकसान हिसाब तथा नगद प्रवाह विवरणउपर छलफल गरी पारित गरेको जानाएको छ।

सभामा क्यापिटलका अध्यक्ष कपिल ढकालले क्यापिटलले आव २०७८/०७९ मा १२ करोड आठ लाख रूपैयाँ खुद मुनाफा आर्जन गरी प्रतिसेव्य

आम्दानी ६० रूपैयाँ ३९ पैसा कायम भएको बताए। सञ्चालनमा रहेका मर्वन्ट बैंकमध्ये खुद मुनाफाका आधारमा एनआइसी क्यापिटलले पहिलो स्थान हासिल गर्न सफल भएको उनको भनाइ थियो।

उनले क्यापिटल स्थापना भएको पाँच वर्ष चार महिनाको छोटो अवधिमै हाल सञ्चालनमा रहेका ३० वर्ष मर्वन्ट बैंकमध्ये निक्षेप सदस्य सेवाअन्तर्गत ६ लाख डिस्पायर खाता खोली पहिलो स्थान, म्युचुअल फन्ड सेवाअन्तर्गत एउटा खुलामुखी योजनासहित पाँचवटा योजना सञ्चालन गरी म्युचुअल फन्डको संख्या तथा व्यवस्थापन गरेको रकमका आधारमा पहिलो स्थान र लगानी व्यवस्थापन सेवाअन्तर्गत पाँच सय ७३ जाना ग्राहकबाट एक अर्ब ६७ करोड रूपैयाँभन्दा बढी रकम संकलन गरी तेस्रो स्थान हासिल गर्न सफल भएको दाबी गरे।

क्यापिटलले सञ्चालनमा आएको पाँच वर्ष चार महिनाको अवधिमै आप्ना सेयरधनीलाई एक सय ४९ प्रतिशतभन्दा बढी रिटर्न वितरण गर्ने सफल भएको उनले बताए।

● पोखरामा नेपाल लाइफको लिङ्गरसिप एक्सिसलेन्स अवार्ड

नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले पोखरामा तीनदिने लिङ्गरसिप एक्सिसलेन्स अवार

सरकार र...

नेपाली सरह एकै दिनमा नागरिकता दिइनु नेपाललाई फिजीकरण गर्ने प्रयास हो।

राष्ट्रपतिले त्यही विषयमा चासो राखेकर नागरिकता विधेयक माथि पुर्नविचार गर्नु भनेर फिर्ता पठाएको विधेयकलाई कमा, फलिएष समेत हेरफेर नगरि बहुमतको नाममा नागरिकता विधेयक परित गरिनु राष्ट्रपति र राष्ट्रपति संस्थाको मात्र नभएर सम्पूर्ण नेपाली जनताको अपमान हो।

अहिलेको संसदको कार्यकाल सकिन केही दिनमात्र बाँकी रहेको बेला राजनीतिक स्वार्थ र पार्टीगत स्वार्थलाई हेरेर हतार हतारमा संसदबाट नारिकता विधेयक परित गरिनु नै आपत्तिजनक रहेको छ। नागरिकता जस्तो सम्बद्धनशिल विषयमा संसदमा रहेको समितिहस्तमा कुनै छलफल र बहसै नचलाईलाई र पहिला संसदीय समितिले छलफल र बहस गरी पारित गरेको विधेयकलाई सरकारले फिर्ता लिनु नै रहस्यको विषय बनेको छ।

पहिला संसदीय समितिले नेपाली पुरुषहस्तै विवाह गरेर आएकी विदेशी महिलाले ७ वर्ष पछि मात्र नेपाली नागरिकता पाउने प्रावधान पारित गरेको थियो। तर जब माओवादी केन्द्रको अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल भारत भ्रमणबाट फिर्ता आएपछि पहिला संसदीय समितिबाट पारित गरिएको नागरिकता सम्बन्धी

विधेयक संसदबाट सरकारले फिर्ता लिएर फास्ट द्रयाकमा नयाँ विधेयक बनाएर त्यसैलाई पारित गरिएको पुष्टकमल दाहाल र उनको पार्टी माओवादीको राष्ट्रवाद पनि भारतको पाउँमा पुगेको छ।

संसदीय समितिमा नागरिकता विधेयक सम्बन्धी छलफल हुँदा ७ वर्ष प्रावधान राजनीति भारतको थियो तर जब उसको सत्ता गठबन्धनमा गयो र संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचन हुने निश्चित भएपछि दाहाल नेपालको व्यक्तिगत स्वार्थ र पार्टीगत स्वार्थका लागि उनीहरूले ७ वर्ष प्रावधान हटाउन सहमत भएको हुनाले माओवादीको चाहान्छ भन्ने प्रष्ट भएको छ। नेपाली कांग्रेसलाई त पहिला देखि नै राष्ट्रधातोको आरोप लाई आएको छ। अर्कोतर्फ आफूलाई कम्युनिष्ट पार्टीको नेता हुँ भन्ने माधव नेपाल पनि ७ वर्ष प्रावधान हटाउन सहमत हनुको पछाडि सत्ता स्वार्थ नै रहेको छ।

पहिला संसदीय समितिले नेपाली पुरुषहस्तै विवाह गरेर आएकी विदेशी महिलाले ७ वर्ष पछि मात्र नेपाली नागरिकता पाउने प्रावधान पारित गरेको थियो। तर जब माओवादी केन्द्रको अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल भारत भ्रमणबाट फिर्ता आएपछि पहिला संसदीय समितिबाट पारित गरिएको नागरिकता सम्बन्धी

निर्वाचन विन्ह द्विसिया हौडोडा लिएर निर्वाचनमा जान सहमत गराएका छन्। त्यसको एउटै कारण हो समानुपातिक तर्फको मत बढाउने रणनीति। भट्राई र गौतम समर्थकहरूले समेत समानुपातिक तर्फ हाँसिया हौडोडामा मत हाल्हन्त त्यसबेला आफ्ञो पार्टीको मत सत्त्वा बद्दा समानुपातिक तर्फकाटपनि आफ्ञो पार्टीका संसदको सत्त्वा बद्द भन्ने नेवैज्ञानिक रणनीति दाहालले लिएका छन्।

दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने। कांग्रेसलाई एउटै बहुमतमा पुग्न नदिने र निर्वाचन पछि पनि सत्तामा नै बसिरहने र आलोपालोमा प्रधानमन्त्री बन्न कांग्रेसलाई दबाब दिने।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतम अधि बढेका र निर्वाचनपछि एउटै पार्टी निर्माण गर्ने निर्णय गरिसकेका दुनाले उनीहरूले फेरी नेपाली जनतालाई भुक्ताउँदै पार्टीगत र व्यक्तिगत स्वार्थ पूरा गर्न खोजिरहेकाले गर्दा के त्यो रणनीति कांग्रेसले बुकेको होल त ? भन्ने प्रश्न समेत उठेको छ भन्ने नेकपा एमालेले समेत दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको रणनीतिक उद्देश्य तुम्हेर त्यसको प्रतिरोधका लागि अधि बदनु पर्ने अहिलेको आवश्यकता हो।

छन्। कांग्रेसको विचार, नीति र सिद्धान्तसँग दाहाल नेपालको सिद्धान्त र नीति नै मेल खाँदैन तर उनीहरू सत्ताका लागि आफ्नो सिद्धान्त, नीति र विचारलाई कांग्रेसको पाउँमा राखी फेरी जनतालाई मुख्य बनाउन हामीहरू कम्युनिष्ट हाँ भन्दै तुला तुला डक पिटिरहेका छन्। पुष्टकमल दाहालले पार्टीको नाम धेरै पटक परिवर्तन गरिसकेका छन्। एउटै नामबाट जनतालाई धेरै समयसम्म भुक्ताउन सकिंदैन भनेर दाहालले फेरी निर्वाचनपछि पार्टीको नाम परिवर्तन गर्न उद्घोष गरिसकेका छन्। पार्टीको नाम परिवर्तन भएपनि दाहाल नै अध्यक्ष हुने र सबै सम्पादनिक निकायहरू अहिलेको हुने अध्यक्ष हुने र आपार नेकपा नाम परिवर्तनको कुनै औचित्य रहेकैन। जब सम्प्रवृत्तिमा परिवर्तन छन्।

छुटमा ५० हजार मेट्रिकटन चीनी खरिद गर्न गत असारमै अर्थ मन्त्रालयमा प्रस्ताव पेश गरेको थियो। अर्थ मन्त्रालयले चीनी खरिद गर्न अनुमति दिने भन्ने विषयमा निर्णय दिएर हुन नसकेको हुनाले चार्डवैड अधि चीनी आयात हुन सक्ने सम्भावना न्यून रहेको छ। उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले ५० हजार मेट्रिकटन चीनी खरिद गर्ने प्रस्ताव उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले साल्ट ड्रेडिङ कॉर्पोरेशन र खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीमार्फत ५० प्रतिशत

निर्वाचनको घोषणा भई प्रक्रिया अधि बढिरहेको अवस्थामा प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र पूर्वोधार विशेष कार्यक्रमको नामबाट छोटो अवधिमा योजना छोटो गरी बजेट वितरण गर्न किन कार्यक्रम सुरु गर्नु परेको हो भनेर आयोगलाई स्पष्टीकरण समेत सोधेको छ। निर्वाचनको प्रक्रिया सुरु भईसकेको अवस्थामा सत्ता गठबन्धनको नेतृत्वमा रहेको प्रदेश ९ र गण्डकी प्रदेश सरकारले जनतालाई प्रभावित पर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न लागेकोमा त्यसलाई रोकन आवश्यक थियो।

निर्वाचन विन्ह द्विसिया हौडोडा लिएर निर्वाचनमा जान सहमत गराएका छन्। त्यसको एउटै कारण हो समानुपातिक तर्फको मत बढाउने रणनीति। भट्राई र गौतम समर्थकहरूले समेत समानुपातिक तर्फ हाँसिया हौडोडामा मत हाल्हन्त त्यसबेला आफ्ञो पार्टीको मत सत्त्वा बद्दा समानुपातिक तर्फकाटपनि आफ्ञो पार्टीका संसदको सत्त्वा बद्द भन्ने नेवैज्ञानिक रणनीति दाहालले लिएका छन्।

दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने। कांग्रेसलाई एउटै बहुमतमा लाई आएको छ। खोई नागरिक समाज, खोई नागरिक समाजका अगुवा हाँ भन्नेहरू।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने।

यी सबै रणनीतिक उद्देश्य लिएर दाहाल, नेपाल, भट्राई र गौतमको एउटै रणनीति हो जसरी भएपनि नेपाल एमाले भद्रा आफ्नो पार्टीलाई तुलो बनाउने र कांग्रेसलाई दावाकमा राखेर सिट बैडफॉडमा बढी सिट लिने।